

Sateenkaariperheiden adoptio neuvonta

Tiia Forsström
koulutus@sateenkaariperheet.fi

Sateenkaariperheet?

Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien ihmisten lapsiperheitä

Sukupuoli ja sen moninaisuus

-naisuus, mieheys, feminiinisyys, maskuliinisuus
-trans tai cis

Seksuaalinen suuntautuminen

-hetero, ei-hetero, ei-ihan-hetero...

Monia perhemuotoja ja - tilanteita

- Kahden vanhemman perheet
 - Merkittävä osa naisparin lapsista saa alkunsa lapsettomuusklinikalla
 - Sperman luovuttaja äideille tuntematon
 - Lapsi saa halutessaan täysi-ikäisenä tietää
 - Miesparien lapsilla usein myös osallistuva äiti
- Useamman vanhemman perheet
- Yksinhuoltajaperheet
- Ero- ja uusperheet, sijais- ja tukiperheet jne...
- Adoptioneuvonta rekisteröidyssä parisuhteessa

Tutkittu juttu...

Pitkään oletuksena, että lasten kehityksessä ongelmia:

- Kyvykkyys vanhempana (vs. korostunut seksuaalisuus)?
- Lasten seksuaalinen ja sosiaalinen kehitys vääristyy?
- Enemmän psykiatrisia ongelmia?

Tutkittu juttu...

- Vanhemmuuden haasteet pääosin samoja kuin muissakin perheissä
- Lasten seksuaalinen ja sosiaalinen kehitys ja mielen hyvinvointi kuten ikäryhmällä
- Suomalaisten sateenkaariperheiden lasten hyvinvoinnista ensimmäinen tutkimus käynnissä
 - ks. Väestöliiton Väestöntutkimuslaitoksen työpaperi 6/2014 (kirjallisuuskatsaus “Sateenkaariperheiden lasten vahvuudet ja haavoittuvuudet”)

Vanhemmuuden erityishaasteita

- Normien vastaisuus → elämä suurennuslasin alla → onnistumispakko
- Tuomitsevien asenteiden historia
- Läheisten tuen puutteellisuus
- Juridinen epätasa-arvo ja epätietoisuus
 - Myös taloudellisia haasteita
- Ennakkoluulot ja stigmaat

Lapsen ja vanhemman suhde (STM:n julkaisuja 2013:21)

”Rekisteröidyssä parisuhteessa, jossa adoptionhakija on ollut mukana lapsen suunnittelussa ja elämässä alusta lähtien, alkaa lapsen ja vanhemman suhde jo syntymästä. Lapsen edun kannalta näissä tilanteissa on usein **tärkeää käynnistää adoptioneuvonta ripeästi**, ja selvitysvaiheeseen sisältyvien tapaamisten määrä voi olla tavanomaista vähäisempi.”

Harkinta-aika (STM:n julkaisuja 2013:21)

”Äidin suostumuksen saa ottaa vastaan aikaisemmin kuin kahdeksan viikon kuluttua lapsen syntymästä, jos adoptionhakija elää äidin kanssa rekisteröidyssä parisuhteessa ja adoptoitava lapsi on syntynyt rekisteröidyn parisuhteen aikana annetun, hedelmöityshoidoista annetussa laissa (1237/2006) tarkoitetun hedelmöityshoidon tuloksena.”

Isyys- ja vanhempainraha (STM:n julkaisuja 2013:21)

”Rekisteröidyn parisuhteen osapuoli, joka ottaa adoptiolapsekseen parisuhteen toisen osapuolen lapsen, joka ei ole vuotta vanhempi, on **oikeutettu isyys- ja vanhempainrahaan**. Adoptiovanhemman vanhempainrahan myöntäminen edellyttää, että adoptiovanhempi esittää lapsen hoitoon ottamisesta adoptiolaisissa tarkoitetun adoptio neuvonnan tai kansainvälisen adoptiopalvelun antajan todistuksen. Rekisteröidyssä parisuhteessa on mahdollista saada **todistus lapsen hoitoon ottamisesta** samoin perustein kuin muissakin adoptioissa.”

Uusperhetilanteet (STM:n julkaisuja 2013:21)

- “Rekisteröidyn parisuhteen **uusperhetilanteissa neuvonnansaaajia voi olla useita**. Lapsen oikeutena isyyskysymykset on tärkeä selvittää.”
- “Rekisteröityjen parisuhteiden kohdalla tarve biologiselle vanhemmalle annettavaan adoptioneuvontaan on **arvioitava tapauskohtaisesti**. “

Perheen/parin kohtaaminen

- Monet (seksuaali)vähemmistöihin kuuluvat ihmiset pelkäävät syrjintää, huonoa kohtelua tai väärinkäsityksiä palveluissa
- Luottamuksellisen ilmapiirin luominen voi vaatia tavallista enemmän aikaa
- Ns. lainsuojaton tilanne voi olla ahdistava ja pelottava
 - Ripeä prosessi perheen hyvinvoinnin kannalta tärkeää

Perheen/parin kohtaaminen

- Kysy avoimia, ei-ohjaavia kysymyksiä
 - Keitä perheeseen kuuluu?
- Jos mahdollista, anna sen näkyä, että olet valmis kohtaamaan myös sateenkaariperheitä: esite ilmoitustaululla tms. pieni ele auttaa
- Käytä mahdollisuuksien mukaan samoja sanoja kuin asiakas (puoliso/kumppani/toinen äiti jne.)
- Jos olet epävarma jostain, **kysy suoraan**

Materiaalia maksutta: info@sateenkaariperheet.fi

Lisätiedot ja koulutustilaukset:

www.sateenkaariperheet.fi

koulutus@sateenkaariperheet.fi

